

(Пресс РС)

Е, што је много, много је, па и ако је од Турака. Тајип Ердоган је отишао чак дотле да је изјавио да је „Босна осамдесет и прва провинција Турске и да је његова дужност као премијера да брине о Сарајеву“. Хајде оно од прошли пут да му је, наводно, „Алија оставио Босну у аманет“.

Могуће да му је овај, остарео и болестан, на самрти то стварно и рекао, али ипак му Босну није оставио тестаментом да би могао да је потражује пред неким међународним судом. Ово, међутим, што смо ономад званично чули директно из живе и здраве главе моћног лидера једне велике државе обично се у међународним односима квалификују као „нескривене претензије према другој држави, које угрожавају њен суверенитет и територијални интегритет“. Као реакција, уобичајено је, следи протестна нота, коју аутору провокативне изјаве уручује амбасадор понижене и увређене државе. Ако изостане благовремено извињење и објашњење, исти протест упућује се и на адресу УН, тражи хитан састанак Савета безбедности, консултују савезници, сазивају регионалне конференције итд. У међувремену, у престоници се заказују демонстрације на којим револтиране масе патриотским скандирањем и транспарентима узвраћају на претње.

У Босни је, међутим, све мимо света, па из кровних институција „турске провинције бр. 81“ - нико ни мукајет. Не чудим се тројници у Председништву БиХ, јер сигурно као ни око Израела, Палестине, Сирије и већине других проблема не могу да постигну консензус. Бакиру, коме је сваки знак блискости Србије према Српској сумњив као атак на суверенитет, интегритет, идентитет и сл. БиХ, отворено својатање Босне са Босфора баш и није мрско. Жељко, пошто не представља Хрвате који су требали да га бирају, а напустио је СДП који га је кандидаовао, неће да се замера још и бошњачкој бази која га је изабрала. Небојша се, наравно, не слаже са колегама, али шта вреди кад је 1:2, а Председништво је колективни орган и наступа или јединствено или никако. Није замерити ни министру спољних послова БиХ, јер Златко би као грађанин и патриота можда реаговао, али као лидер СДП-а неће да вређа емоције бошњачког чланства. Због оспорене функције неће да иде уз нос Суљи и Фахри, а као Бошњаку му се и не мили против Турака. Престонички медији, „Аваз“, „Ослобођење“ и др, само су пренијели информацију агенције Анталија, без коментара, што је такође разумљиво, јер се и зову средства информисања а не средства коментарисања.

Не знам како је реаговала Башчаршија, али могу да претпоставим по аналогiji. Сећам се из дјетињства када је социјалистичком Сарајеву био у посети турски поглавар Исмет Инени. Када нас је учитељица довела на превиђену локацију на главној улици да машемо папирним заставицама, није се могло прићи од раздраганих нена покривених марамама. Нису знале да је гост секуларни кемалиста који у својој земљи није трпио махраме, али немало их је разочарао што није имао фес на глави. За њихово усхићење било је ипак довољно што је био лидер Турске и звао се Исмет. Нису чекале реиса Церића да тек ономад открије да им је матица у Малој Азији.

Колико год реакција, односно одсуство било какве реакције престоног Сарајева на увреду и понижење од стране турског лидера у први мах изгледало крајње бизарно, видимо да заправо и није тако. Свесни су, додуше, и Бакир, и Злаја, и Суљо и Фахро, и уредници сарајевских медија, ако можда не и нене на Башчаршији, да није баш нормално да поздраве деградацију њихове вољене „јединствене и целовите“ на „провинцију“ и то тек „осамдесет и прву“. Зато они и не кажу „Машала Таипе“, а још мање би „Сиктер, Турци, зулумћари“, него опхрвани прадедовском носталгијом за „пустим турским“, задвољно ћуте. Ко их добро познаје неће се чудити нити им замерити. Истовремено, ћутање „међународне заједнице“ нити се може схватити ни оправдати, а лична

одговорност пада на представнике ЕУ и УН, који би Ердогановом изјавом требало да се нађу директно погођени.

Ако на Тајипово присвајање Босне не реагују ни П. Соренсен ни К. Ештон, ког ђавола онда представник ЕУ седи у Сарајеву и помаже напретку БиХ у евроинтеграцијама? Да ли је дошло до замене надлежности између Брисела и Анкаре, па неће БиХ у ЕУ, него „81. провинција" у неоосманску империју? Или пак до поделе надлежности, па ће хришћани ићи ка Бриселу, а муслимани ка Станболу? Или чак до сукоба надлежности Запад - Блиски исток? А можда се преко наших леђа само наставља балканско надметање САД - ЕУ?

У светлу последње хипотезе ћутање Валентина Инцка је мање загонетно, али не и мање скандалозно. Турска, знамо, делује уз подршку САД, а високи представник УН јесте формално одговоран Муну у Њујорку, али је фактички Муну у Сарајеву. Ипак, то да се Инцку није качити са Таипом може да прође као објашњење, али не и као оправдање за мук високог представника УН. Валентин Инцко је и формално и стварно највиша власт у БиХ, а према бонским овлашћењима и диктаторска и утолико позванији да реагује него иједна домаћа кровна институција. Има и лични разлог: Таип прети да његов протекторат претвори у своју провинцију. Можда Валентин инцко рачуна на већ најављено измештање ОХР-а у његов Беч, који Турци никад нису успели да освоје. И брига га за Босну таман колико и за Српску.